

Lasy Państwowe

Raport z procesu obszaru lasów społecznych Nadleśnictwa Gdańsk wokół Gdańska, Sopotu i Gdyni

1 | Czego dotyczy dialog wokół Lasów Społecznych

Czego dotyczyły konsultacje

- Określenie granic opracowania,
- Określenie granic obowiązywania kryteriów zagospodarowania,
- Określenie zdań wspólnych,
- Określenie zdań odrębnych,
- Wskazanie działań dodatkowych w przyszłości.

Czego dotyczyły konsultacje

Niniejszy raport zawiera szczegółowe podsumowanie wyników prac lokalnego Zespołu do spraw lasów o wiodącej funkcji społecznej wokół miast: Gdańsk – Sopot - Gdynia. Miał on na celu omówienie strategii ochrony lasów ważnych z punktu widzenia społeczności lokalnych, znajdujących się na obszarze Nadleśnictwa Gdańsk i sąsiadujących z miastami Gdańsk, Sopot Gdynia. Obejmował on moderowaną dyskusję, warsztaty oraz serię prelekcji oraz pracę własną członków zespołu w okresie od września do października 2024 roku. Proces został zainicjowany poleceniem Ministerstwa Środowiska i Klimatu.

Czego dotyczyły konsultacje

Prace zespołu zorganizowała i prowadziła Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych (RDLP) w Gdańsk, który odpowiadał za koordynację od strony organizacyjnej. Nadzór nad pracą zespołu sprawowała Wojewoda Pomorska, Beata Rutkiewicz, dbając o zgodność działań z wytycznymi ministerstwa.

Proces moderowany był przez czterech facylitatorów: mgr inż. arch. Natalię Biedrzycką, dr inż. arch. Piotra Czyża, dr inż. arch. Weronikę Mazurkiewicz i mgr inż. Mateusza Sylwestrzaka.

Kluczowe kwestie, które były poruszane

1

Propozycja granic
Lasów Społecznych

Propozycja sposobów
prowadzenia prac w
Lasach Społecznych

2

Wypracowanie sposobu
formułowania wniosków w
formie scenariuszy

3

O czym rozmawialiśmy

Cel strategiczny: Wzmocnienie ochrony lasów ważnych społecznie

Głównym celem prac zespołu było opracowanie wskazań do zwiększenia ochrony lasów, które odgrywają kluczową rolę dla lokalnej społeczności. Ochrona ta obejmuje aspekty krajobrazowe, kulturowe, społeczne oraz gospodarcze, mając na celu zapewnienie zrównoważonego zarządzania tymi obszarami w taki sposób, aby służyły zarówno ochronie bioróżnorodności, jak i potrzebom rekreacyjnym oraz zdrowotnym mieszkańców. Wzmocnienie ochrony tych lasów ma także na celu zachowanie ich wartości ekosystemowych, jak retencja wód, zabezpieczenie zbiorników i cieków wodnych.

O czym rozmawialiśmy

Cel operacyjny: opracowanie zestawu wskazań Zespołu:

Celem operacyjnym prac zespołu było wypracowanie konkretnych rekomendacji, które będą mogły zostać wdrożone w praktyce w ramach dalszego zarządzania lasami o wiodącej funkcji społecznej. Zestaw tych wskazań uwzględnia opinie oraz potrzeby różnych grup interesariuszy, w tym lokalnych społeczności, ekspertów leśnych, ekologów oraz przedstawicieli samorządów.

Podsumowanie wykonawcze

W trakcie prac Zespołu analizowano teren Nadleśnictwa Gdańsk pod kątem wyznaczenia obszarów lasów społecznych. Jednakże praca zespołu wykazała istotną różnicę zdań członków Zespołu jak zarządzanie lasami o wiodącej funkcji społecznej powinno wyglądać - w tym zakresie nie osiągnięto konsensusu.

Dyskusja Zespołu doprowadziła do wniosku, że jedynym sposobem skonkretyzowania wskazań jest przedstawienie ich w formie wykluczających się scenariuszy, traktowanych jako zdania odrębne.

Podsumowanie wykonawcze

W trakcie dyskusji kontestowano sposób formułowania wskazań opartych na zestawieniu ich zgodnie z kryteriami ochrony (S1-S7). Zespół zdecydował, że jedynym ważnym i obowiązującym wszystkich autorów scenariuszy sposobem formułowania wniosków jest wskazanie które obszary winny zostać objęte modyfikacjami, ograniczeniami bądź wyłączeniami zgodnie z instrukcją ministerstwa: “WZMOCNIENIE OCHRONY LASÓW WAŻNYCH SPOŁECZNIE WOKÓŁ MIAST”.

Podsumowanie wykonawcze

Opracowane scenariusze są w większości rozbieżne i zawierają zbiór wytycznych, które obejmują m.in. sposoby prowadzenia gospodarki leśnej, zachowanie bioróżnorodności, a także kwestie związane z dostępnością tych terenów dla celów rekreacyjnych i zdrowotnych.

Każdy scenariusz jest traktowany jako zdanie odrębne i został podpisany przez członków zespołu go popierających.

2 | Jak zorganizowany był dialog?

Jak zorganizowany był dialog

Spotkania Zespołu miały charakter debaty moderowanej, prelekcji członków Zespołu oraz dyskusji warsztatowych. Dyskusje warsztatowe prowadzone były metodą stolikową. Uczestników spotkań na każdym ze spotkań warsztatowych podzielono na 2 grupy robocze, zwane dalej „stolikami”.

Jak zorganizowany był dialog

Pierwsze spotkanie warsztatowe, mające na celu ogólną identyfikację problematyki prowadzone było zgodnie z metodą 4W (Where, What, Who, Why), która pomaga w analizie problemu z różnych perspektyw. Uczestnicy odpowiadali na cztery kluczowe pytania: Where? (Gdzie?) – charakterystyka/lokalizacja obszaru, Who? (Kto?) – użytkownik ludzki i niehumaniczny, What? (Co?) – wskazania zagospodarowania, oraz Why? (Dlaczego?) – cele zagospodarowania. Struktura ta uporządkowuje proces dyskusji i umożliwia dogłębną analizę problemu.

Jak zorganizowany był dialog

Na drugim spotkaniu warsztatowym przedstawiono uczestnikom syntetyczną analizę zebranego materiału oraz wnioski z pierwszego spotkania warsztatowego wskazujące kierunek dalszych prac. Następnie przeprowadzono warsztaty metodą powtórzonej dyskusji, która polega na przeprowadzeniu identycznej dyskusji warsztatowej dwukrotnie, z dwiema różnymi grupami roboczymi (następnie wyniki z obu grup są porównywane, a na ich podstawie wyciągana jest uśredniona konkluzja). Wnioski zostały przedstawione uczestnikom procesu na spotkaniu podsumowującym oraz poddane dyskusji.

Las Państwowe

3 | Kalendarium działań

Kalendarium

- 1 Spotkanie otwierające / 12.09. /
2. Prelekcje członków zespołu oraz dyskusja / 25.09 /
3. Spotkania warsztatowe (2 terminy) / 1.10; 3.10 /
4. Spotkanie podsumowujące / 10.10. /
5. Przesłanie scenariuszy członków zespołu do facylitatorów / 16.10. /
6. Udostępnienie scenariuszy członkom Zespołu / 16.10. /
7. Przesłanie Raportu podsumowującego proces do członków Zespołu / 21.10. /
8. Zebranie końcowych uwag do Raportu / 23.10. /

4 | Uczestnicy dialogu

Uczestnicy dialogu

- Uczestnikami procesu były osoby wskazane przez MKiŚ w poleceniu do Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych:
- Wojewoda lub jego reprezentant – Gospodarz, niebędący członkiem Zespołu,
- dyrektor RDLP – Przewodniczący Zespołu,
- przedstawiciel Ministra Klimatu i Środowiska – Wiceprzewodniczący Zespołu,
- przedstawiciel Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych,
- po jednym przedstawicielu każdego nadleśnictwa właściwego dla danej planowanej lokalizacji lasu o wiodącej funkcji społecznej,

Uczestnicy dialogu

- po jednym przedstawicielu każdej gminy, powiatu i województwa właściwych dla danej planowanej lokalizacji lasu o wiodącej funkcji społecznej,
- przedstawiciel właściwej terytorialnie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska,
- przedstawiciele organizacji społecznych wskazanych przez MKiŚ,
- przedstawiciel reprezentujący lokalne zakłady usług leśnych,
- przedstawiciel reprezentujący lokalnych nabywców przemysłowych drewna,
- przedstawiciel Instytutu Badawczego Leśnictwa,
- przedstawiciel Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej,

Jak informowaliśmy o dialogu szerszą społeczność

Proces wyznaczania lasów o wiodącej funkcji społecznej został powierzony Zespołowi i nie miał charakteru otwartego.

W trakcie procesu nie uzgodniono sposobu informowania lokalnej społeczności o postępach prac. Gospodarz spotkania jak i członkowie Zespołu informowali o procesie oraz formułowali swoje opinie na temat procesu w ramach własnych działań komunikacyjnych, przede wszystkim poprzez komunikaty w mediach tradycyjnych i społecznościowych.

Jak informowaliśmy o dialogu szerszą społeczność

5 | Co rekomendowaliśmy/uzgodniliśmy

Co uzgodniliśmy

1. Członkowie Zespołu mają rozbieżne wizje sposobu gospodarowania lasami o wiodącej funkcji społecznej i będą formułowali wnioski w formie oddzielnych scenariuszy stanowiących zdania odrębne.
2. Członkowie Zespołu wskazali, że kluczowym sposobem formułowania wskazań dla gospodarowania lasami o wiodącej funkcji społecznej są: modyfikacje, ograniczenia oraz wyłączenia a stosowanie kryteriów S1-S7 jest wobec tego wtórne.
3. Członkowie Zespołu opracowali cztery scenariusze.
4. Przeprowadzono proces zbierania poparcia dla poszczególnych scenariuszy.
5. Zbiór scenariuszy wraz ze wskazaniem osób je popierających stanowi załącznik 3 do raportu.

Scenariusz 1

Propozycja powstała w ramach prac „Zespołu d/s lasów społecznych”, jako odpowiedź na zadanie zadane członkom zespołu przez facilitatora na IV spotkaniu zespołu. Bierze pod uwagę naszą własną wiedzę o lasach nadleśnictwa Gdańsk oraz obowiązujący plan ochrony Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, ale także wsłuchuje się w to, co na warsztatach usłyszeliśmy od innych uczestników procesu – zarówno społeczne sprzeciwy wobec „wycinki lasów trójmiejskich”, jak i potrzebę naprawienia dawnych błędów leśników – sztucznych drzewostanów degradujących swoje siedlisko. Nasza koncepcja jest oczywiście zgodna z planem ochrony TPK, ale wykracza poza niego w kierunku budowy funkcji społecznych lasów.

Koncepcja zakłada podział lasów Nadleśnictwa Gdańsk na trzy strefy:

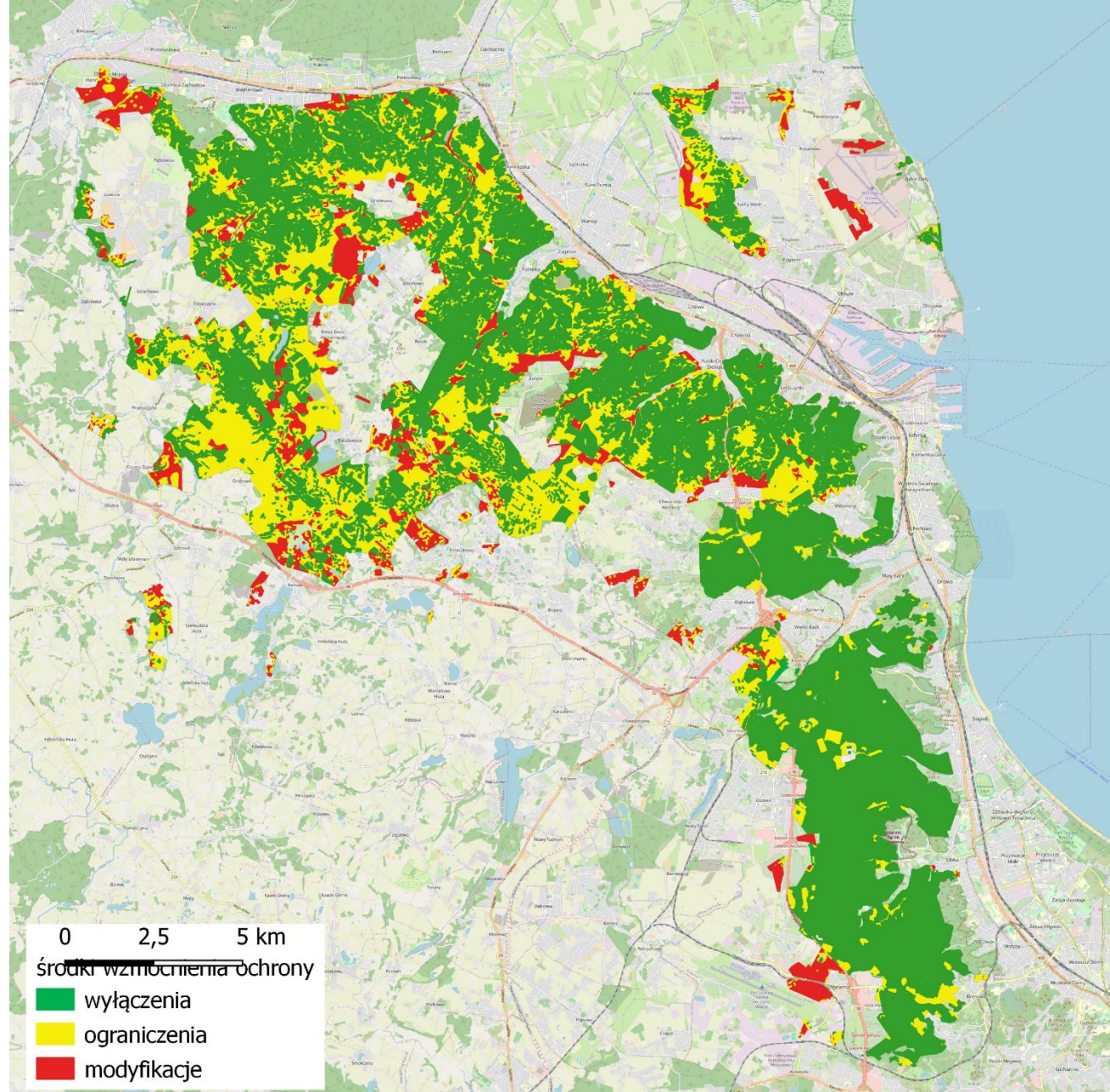
- Ruszt przyrodniczy
- Lasy do Retencji i dla Ludzi
- Lasy dla Ludzi

a następnie w każdej z tych stref proponuje określony zakres i zasady zastosowania wyłączeń, ograniczeń i modyfikacji, oparty na określonych cechach lasu i siedlisk leśnych.

Las Państwowy

Scenariusz 1

Scenariusz 2

WYŁĄCZENIA: z dopuszczalnymi wyjątkami

1/3 Wszystkie lasy Nadleśnictwa Gdańsk.

2/3 Projektowane starolasy.

3/3 Wszystkie lasy wskazane na Mapie Lasów Spornych (oryginalny plik źródłowy od Fundacji Lasy i Obywatele) + dokumentacja sporu.

Lasy Państwowe

Scenariusz 2

Brak mapy obrazującej scenariusz

Scenariusz 3

Prezentowany scenariusz oparty jest na następujących założeniach:

1. Wszystkie obszary leśne w granicach Nadleśnictwa Gdańsk winny zostać uznane za lasy o wiodącej funkcji społecznej.
2. Co do zasady w lasach o wiodącej funkcji społecznej w granicach Nadleśnictwa Gdańsk należy wprowadzić wyłączenie z użytkowania (pozyskania drewna), z wyjątkami przewidzianymi w sporządzonych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska wytycznych dla zespołów ds. wyznaczania lasów społecznych.
3. Wyjątki wskazane w wytycznych należy stosować ściśle, z zastosowaniem wskazanej tamże ogólnej klauzuli interpretacyjnej, w oparciu o stały monitoring terenowy oraz uzgodnienia z instytucjami ochrony przyrody (RDOŚ, TPK, PROP), organizacjami pozarządowymi zajmującymi się ochroną przyrody (np. Klub Przyrodników, Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot), przedstawicielami nauki (np. pracowników naukowych Wydziału Biologii UG) i lokalną społecznością.
4. W przypadku gdy dany obszar objęty jest tylko jednym kryterium wskazanym w wytycznych dopuszcza się wprowadzenie ograniczeń użytkowania (pozyskania drewna), na zasadach wskazanych w scenariuszu sporządzonym przez Panią Annę Moś i Pana Pawła Pawlaczyka. W przypadku, gdy dany obszar nie kwalifikuje się do ograniczeń, obowiązywać będzie na nim wyłączenie.
5. Ograniczenia należy stosować ściśle, po ich uzgodnieniu z instytucjami ochrony przyrody, organizacjami pozarządowymi zajmującymi się ochroną przyrody, przedstawicielami nauki (zgodnie z wcześniejszymi przykładami) oraz lokalną społecznością.
6. Ośrodki, z którymi uzgadniane będzie stosowanie wyjątków od wyłączenia lub wprowadzenie ograniczeń powinny być wybierane w oparciu o kryterium niezależności od zleceńodawcy, obiektywizmu, braku konfliktu interesów, oraz braku powiązań osobistych ze zleceńodawcą lub pracownikami zleceńodawcy.
7. W przypadku, o którym mowa w pkt.4 wprowadzenie lub kontynuacja ograniczeń nie będzie dopuszczalna na obszarach o szczególnych walorach przyrodniczych wskazanych w oparciu o kryteria opracowane przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Do czasu opracowania kryteriów wprowadzenie ograniczeń nie będzie możliwe na obszarach z oznaczeniem N1 lub N2 (zgodnie z wpisami w Banku Danych o Lasach).
8. Ocena zaliczenia do danego kryterium będzie dokonywana na poziomie zwartych obszarów leśnych, identyfikowanych w oparciu o dane topograficzne. W granicach Nadleśnictwa Gdańsk identyfikuje się 4 zwarte obszary leśne: lasy na Wyspie Sobieszewskiej, lasy na Kępie Oksywskiej, kompleks południowy Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, kompleks północny Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego.
9. Rozkład poszczególnych kryteriów w poszczególnych obszarach został wskazany na załączniku graficznym.

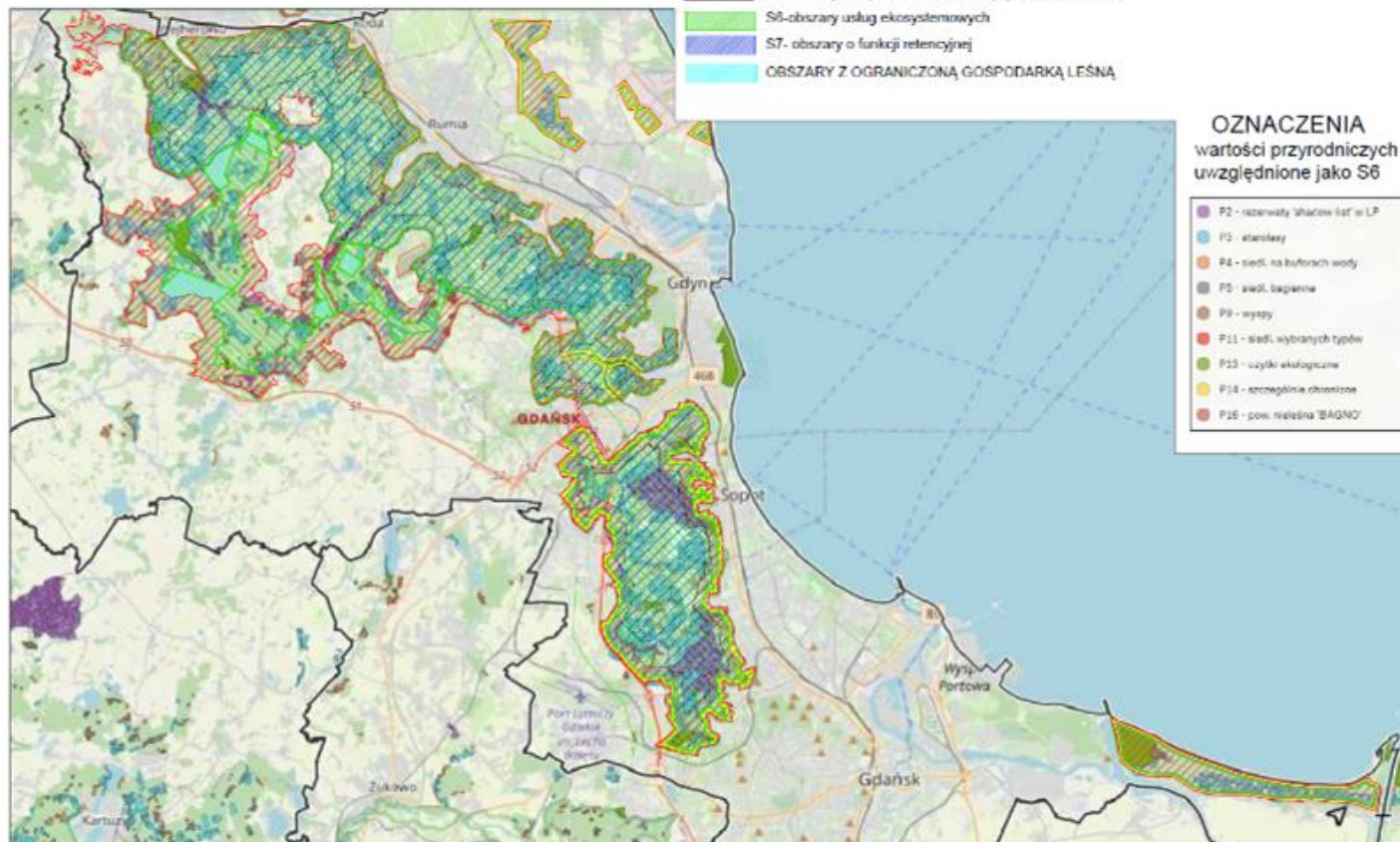
Scenariusz 3

MAPA LASÓW O FUNKCJI SPOŁECZNEJ

Mapa obejmuje obszary funkcji społecznych zidentyfikowane dodatkowo w stosunku do obszarów zawartych w Planie Ochrony TPK

OZNACZENIA

- S2 obrys obszarów użytkowanych rekreacyjnie
- OBSZARY WYŁĄCZONE Z GOSPODARKI LEŚNEJ
- S1 obrys obszarów kluczowych dla tożsamości kulturowej
- S4 obszary w sąsiedztwie zabudowy (pas o szer. 500m)
- S6-obszary usług ekosystemowych
- S7- obszary o funkcji retencyjnej
- OBSZARY Z OGRANICZONĄ GOSPODARKĄ LEŚNĄ

Scenariusz 4

Propozycja lasów o wiodącej funkcji społecznej powstała na podstawie wytycznych i rekomendacji w zakresie ochrony lasów ważnych społecznie wokół największych aglomeracji, wypracowanych w procesie Ogólnopolskiej Narady o Lasach przesłanych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska pismem DLŁ_WNO.011.58.2024.MS

[illegible]

Wnioski dodatkowe

1. Stałe narzędzie konsultacyjne i rola samorządu:

Zespół złożył wniosek potrzeby powstania nowego mechanizmu stałego monitorowania i konsultowania postępów prac z Lasach o wiodącej funkcji społecznej z lokalnymi samorządami jak i organizacjami pozarządowymi.

1. Wprowadzenie kategorii lasów aglomeracyjnych:

Złożono wniosek o rozpatrzenie możliwości powstania nowej kategorii tak zwanych "Lasów Aglomeracyjnych".

1. Uwzględnienie lasów komunalnych i prywatnych:

Wniesiono wniosek o koordynację działań Lasów Państwowych z samorządami w zakresie spójnego zarządzania lasami komunalnymi i lasami Państwowymi by stanowiły one spójnie zarządzaną całość.

1. Całkowite zaprzestanie wycinki

Zgłoszono wniosek kwestionujący sens prac zespołu i potrzebę natychmiastowego zaprzestania "wycinki" w lasach TPK bez konsultacji i negocjacji

1. Włączenie do procesu terenów Nadleśnictwa Kolbudy

Wniesiono wniosek o włączenie w przyszłości do procesu ustanawiania Lasów o wiodącej funkcji społecznej Nadleśnictwa Kolbudy, które w niewielkiej części mieści się w granicach administracyjnych Gdańska.

Wnioski dodatkowe

6. Rozbieżność między mapą “Lasy i Obywatele” a propozycją mapy, na której pracować ma zespół

Wniesiono wniosek o poszerzenie pierwotnie zaproponowanego obszaru dyskusji o całość nadleśnictwa Gdańsk, zgodnie z mapą “Lasy i obywatele”.

7. Korespondencja mailowa

Złożono wniosek o udostępnienie pełnej dokumentacji procesu, włączając w to korespondencję mailową dotyczącą postępów prac w procesie.

8. Mapa “Lasy i Obywatele”

Złożono wniosek o załączenie do raportu mapy “Lasy i obywatele” jako dodatkowy załącznik.

9. Skutki prawne procesu

Członek zespołu zakwestionował ramy prawne procesu jak i metody prac zespołu wnioskując o pełne zaprzestanie wycinek w obszarze - jako jedyny możliwy wniosek z procesu.

10. Zarządzanie lasami sąsiadującymi z uzdrowiskami

Wniesiono wniosek o pogłębienie współpracy Lasów Państwowych z samorządami uzdrowisk oraz nadanie im pierwszeństwa w zakresie decydowania o sposobie gospodarowania takimi lasami.

11. Współpraca z samorządami

Wnioskowano o zachowanie zasad zagospodarowania sformułowanych w dokumencie pt. „Koncepcja zrównoważonego zagospodarowania strefy buforowej lasów Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego” z 2015.

12. Wniosek o utworzenie strefy rekreacyjnej

Złożono wniosek o nadanie lasom położonym w Zbychowie, przy jeziorze Wyspowo, funkcji rekreacyjnej.

Opis skutków uzgodnień

Wyniki procesu zgodnie z poleceniem Ministerstwa Klimatu i Środowiska przejdą proces weryfikacji formalnej przez: Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych, Generalną Dyрекcję Lasów Państwowych, Wojewodę Pomorską. Wyniki procesu zostaną następnie poddane procesowi ewaluacji i określenia dalszego postępowanie w sprawie.

6 | Co dalej?

Co dalej

9. Ostateczne zatwierdzenie Raportu przez członków Zespołu / 25.10. /
10. Przesłanie raportu do RDLP w Gdańsku / 25.10. /
11. Przesłanie Raportu do Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych -
Zakończenie Prac Zespołu / 28.10. /
12. Przesłanie Raportu przez Dyrekcję Generalną Lasów Państwowych do
Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku / 31.10. /

Co dalej

Rekomendacje:

Rekomendowane jest powstanie zespołu koordynującego dalsze działania, w szczególności w zakresie współpracy Lasów Państwowych z samorządami przy uczestnictwie organizacji pozarządowych.

Rekomendowane jest przeprowadzenie ewaluacji procesu w zakresie: jasnego sprecyzowania granic opracowania, uproszczenia instrukcji formułowania wskazań dotyczących gospodarowania lasami, wyznaczanie większych ram czasowych na prace zespołów, wyznaczenia jasnych ram działania facylitatorów.

Co dalej

Uczestnik procesu złożył zastrzeżenia do przeprowadzenia procesu.

Zastrzeżenia stanowią część załącznika nr 3. do raportu.

Facylitatorzy procesu złożyli wyjaśnienia w załączniku nr 3. do raportu.

Załączniki do raportu

Załącznik nr 1 - Zestawienie wszystkich sprawozdań ze spotkań.

Załącznik nr 2 - Mapa lasów spornych.

Załącznik nr 3 - Podsumowanie dyskusji dotyczącej poszczególnych lasów społecznych. Uwagi do procesu.

Załącznik nr 4 - Dane, które wsparły proces dialogu (mapy, analizy, wyniki badań).

Załącznik nr 5 - Korespondencja mailowa uczestników procesu.

Załącznik nr 6 - Wizja lasów społecznych - scenariusz I.

Załącznik nr 7 - Wizja lasów społecznych - scenariusz II.

Załącznik nr 8 - Wizja lasów społecznych - scenariusz III.

Załącznik nr 9 - Wizja lasów społecznych - scenariusz IV.

Załącznik nr.10 - Decyzja Nr 42/2024 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku z 03.09.2024 r. o powołaniu zespołu.

Las Państwowe

Opracowanie raportu:

mgr inż. arch. Natalia Biedrzycka

dr inż. arch. Weronika Mazurkiewicz

dr inż. arch. Piotr Czyż

mgr inż. Mateusz Sylwestrzak

Lasy Państwowe

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
w Gdańsku

ul. Księdza Franciszka Rogaczewskiego
9/19, 80-804 Gdańsk